

Česko-slovenské sblížení za války

Zahraniční odboj Čechů a Slováků - organizace

1915 říjen **Český komitét zahraniční**

14. listopadu vyhlášení boje proti Rakousku-Uhersku za samostatný československý stát

1916 únor Národní rada zemí českých

přejmenována na **Národní rada československou**

členové T. G. Masaryk, M. R. Štefánik, J. Dürich (vyloučen 1917), tajemník E. Beneš

tiskový orgán *La Nation Tschèque* (red. E. Denis) a *Československá samostatnost*

1918 Národní rada československá

Dohodové velmoci v létě a na podzim 1918 uznání Čechoslováků
jako spojeneckého národa, NR jako orgánu zastupujícího zájmy čs. národa

- 29. 6. uznána Francií, 9. 8. Velkou Británií, 2. 9. USA, 3. 10. Itálie

a v následně i jako **Prozatímní čs. vládu:**

T. G. Masaryk ... předseda vlády a ministr financí

E. Beneš ... ministr zahraničních věcí a ministr vnitra

M. R. Štefánik ... ministr národní obrany

Clevelandská dohoda (22. 10. 1915)

1. cílem je – samostatnost českých zemí a Slovenska;
2. český a slovenský národ se spojí ve federativním svazku států s úplnou autonomií Slovenska, vlastním sněmem, kulturní svobodou (tedy i plným užíváním slovenského jazyka), vlastní správou finanční a politickou a státním jazykem slovenským;
3. volební právo bude všeobecné, tajné a přímé;
4. vládní forma bude personální unie s demokratickým uspořádáním státu podobně jako v Anglii;
5. uvedené jsou výsledkem společné dohody Slovenské ligy a Českého národního sdružení a mohou být doplněny či rozšířeny jen na základě dohody obou stran; obě strany mají právo na případnou změnu.

„Martinská deklarace“ Národné noviny z 31. 10. 1918

Matúš DULA
(1846-1926)

Deklarácia Slovenského Národa.

Zastupitelia všetkých slovenských politických strán, shromaždení dňa 30. októbra 1918 v Turčianskom Sv. Martine a organizovaní v Národnú Radu slovenskej vetvy jednotného česko-slovenského národa, trvajú na zásade samourčovacieho práva národov prijatej celým svetom. Národná Rada vyhlasuje, že v mene česko-slovenského národa bývajúcего v hraniciach Uhorska, je jedine ona oprávnená hovoriť a konať.

Nie je na to oprávnená uhorská vláda, ktorá za celé desaťročia nepoznala vážnejšej úlohy, ako potlačovať všetko, čo je slovenské, nepostavila a nedovolila nášmu národu ani jedinej školy, nedovolila, aby sa slovenskí ľudia dostali do verejnej správy a úradov, náš ľud majetkovo ničila a vykorisťovala svojou stredovekou feudálnou sústavou a politikou.

Nie sú oprávnené na to, aby v mene slovenského ľudu hovorili, ani tie tak zvané zastupiteľské sbory, ktoré sú zostavené na základe úzkeho volebného práva nedopúšťajúceho prejaviť vôľu národa, a pozostávajúce z ľudí, ktorí vzdor nariadeniu zákona nedopustili na výboroch čisto slovenských stolíc ani len slovenského slova.

Nie sú na to oprávnené ani také ľudové shromaždenia, ktoré vynášajú uzavretie pod tlakom cudzieho násilia.

V mene slovenského národa na Slovensku oprávnená je teda hovoriť jedine Slovenská Národná Rada.

Národná Rada česko-slovenského národa v Uhorsku obydleného osvedčuje:

1. Slovenský národ je čiastka i rečove i kultúrno-historicky jednotného česko-slovenského národa. Na všetkých kultúrnych bojoch, ktoré viedol český národ a ktoré ho urobili známym na celom svete, mala účasť i slovenská vetev.
2. Pre tento česko-slovenský národ žiadame i my neobmedzené samourčovacie právo na základe úplnej neodvislosti. Na základe tejto zásady prejavujeme svoj súhlas s tým novo utvoreným medzinárodným právnym položením, ktoré dňa 18. októbra 1918 formuloval predseda Wilson a ktoré dňa 27. októbra 1918 uznal rakúsko-uhorský minister zahraničia.
3. Žiadame okamžité uzavretie pokoja a síce na všeludských kresťanských zásadách, aby pokoj bol taký, že by medzinárodnoprávnymi zárukami znemožňoval ďalšiu vojnu a ďalšie zbrojenie.

Sme presvedčení, že náš snaživý a nadaný slovenský národ, ktorý vzdor neslýchanému útisku dospel na taký stupeň národnej kultúry, nebude vylúčený z požehnania pokoja a zo spolku národov, ale i jemu bude popriate, aby sa dľa svojho rázu mohol vyvíňovať a dľa svojich síl prispel ku všeobecnému pokroku človečenstva.

Zo zasadnutia Slovenskej Národnej Rady

v Turčianskom Sv. Martine, 30. októbra 1918.

Karol A. Medvecký v. r.,

tajomník
Slovenskej Národnej Rady.

Matúš Dula, v. r.,

predseda
Slovenskej Národnej Rady.

Deklarace nezávislosti československého národa z 18. října 1918

Washingtonská deklarace

Načrtne jen hlavní zásady ústavy československého národa. Konečné rozhodnutí o ústavě samé náleží zákonitě zvoleným zástupcům osvobozeného a sjednoceného národa.

1. Československý stát bude republikou.
2. Ve stálé snaze o pokrok zaručí úplnou svobodu svědomí, náboženství a vědy, literatury a umění, slova, tisku a práva shromažďovacího a petičního.
3. Církev bude odloučena od státu.
4. Naše demokracie bude spočívati na všeobecném právu hlasovacím.
5. Ženy budou postaveny politicky, sociálně a kulturně na roveň mužům.
6. Práva menšiny budou chráněna poměrným zastoupením; národní menšiny budou požívatí rovných práv.
7. Vláda bude míti formu parlamentární a bude uznávati zásady iniciativy a referenda.
8. Stálé vojsko nahrazeno bude milicí.
9. Československý národ provede dalekosáhlé sociální a hospodářské reformy; velkostatky budou vyvlastněny pro domácí kolonizaci; výsady šlechticů budou zrušeny.
10. Národ náš převezme svou část předválečného státního dluhu rakousko-uherského; válečné dluhy ponecháme těm, kdo do nich zabředli.
11. Ve své zahraniční politice přijme československý národ plnou část odpovědnosti za reorganizaci východní Evropy. Přijímá cele demokratický a sociální princip národnostní a souhlasí s naukou, že veškeré úmluvy a smlouvy mají býti uzavírány otevřeně a upřímně, bez tajné diplomacie.
12. Naše ústava postará se o účinnou, rozumnou a spravedlivou vládu, která vyloučí jakékoliv zvláštní výsady a znemožní třídní zákonodárství.

Demokracie porazila theokratickou autokracii. Militarism je zničen. Demokracie je vítěznou; na základech demokracie lidstvo bude reorganizováno. Mocnosti temnoty sloužily vítězství světla — vytoužený věk lidstva vstává. Věříme v demokracii, věříme ve svobodu — a ve svobodu vždy větší a větší.